

REF'S CORNER 2007 – 2010

Harold Ansink voor BVA

REF's CORNER: de cursus tot nu toe

Dit document bevat alle teksten die ik tussen december 2007 en nu heb geschreven voor de website en het clubblad van BV Amsterdam. Het gaat over fluiten: hoe doe je dat, waar moet je op letten en meer van die dingen. Deze teksten zijn nu ook de basis voor de scheidsrechtersclinic die in oktober plaatsvindt. Het is dus eigenlijk huiswerk: lees het eens door, en denk na of er vragen in je op komen.

Deel 1. Waar lopen de scheidsrechters

De bedoeling van een team scheidsrechters is, dat zij samen alle tien spelers in de gaten houden en de wedstrijd in de hand houden zonder daarbij een te groot stempel op de wedstrijd te drukken. Daarbij nemen zij uiteraard de basketbal regels in acht en zijn zij onpartijdig.

Om nou al die spelers te kunnen zien is afgesproken dat de twee scheidsen altijd zo lopen dat alle spelers tussen hen in zijn.

1. Eén scheids – de **lead** – loopt op de eindlijn onder de basket van het verdedigende team. Hij (of zij natuurlijk, maar dat duurt te lang dus we houden het op hij) let op de baselijn en de zijlijn aan zijn linkerhand.
2. De andere scheids – de **trail** – loopt in het veld, tussen de middellijn en de tien spelers, en houdt de middellijn en de zijlijn links van hem in de gaten.
3. De **lead** let op de bal als deze in de bucket is of links van de bucket; daarvoor moet hij dus flink heen en weer lopen langs de achterlijn.
4. Bij een doelpoging let de **lead** op alles dat van ooghoogte af en lager gebeurt. Dus of de bal erin gaat boeit de **lead** niets.
5. De **trail** let op de andere spelers, dat zijn meestal zeven of acht spelers die verder van de bal af zijn, en op de bal als deze niet in het stuk van de lead is.
6. Bij een doelpoging let de **trail** op alles dat vanaf ooghoogte naar boven gebeurt. De **trail** bepaalt dus of er een geslaagde doelpoging heeft plaatsgehad en ook of iets een driepunter was of niet!
7. De **lead** mag, als een driepuntspoging voor zijn neus geschiedt, de trail tippen door de drie vingers omhoog te steken tot de trail het gebaar overneemt.
8. Als één van beide scheidsrechters fluit voor een fout, moet deze richting tafel om aan te geven wat er gebeurd is. Over de signalen hebben we het dus volgende keer.
9. De andere scheidsrechter vraagt de bal op en let op de spelers en dus NIET op wat de collega allemaal doet.
10. Pas als de scheids die gefloten had klaar is, gaan we verder. Meestal ruilen de scheidsrechters dan van plaats: degeen die onder het bord van team A stond, gaat dan juist verder zo, dat hij onder het bord van team B terecht komt. Dit wisselen gebeurt dus heel vaak! Maar dat geeft niks. Dat komt de onpartijdigheid ten goede en voorkomt tunnelvisie.

Met deze tips kunnen we al een stuk verder. Als iedereen dit gaat doen, krijgen we een super stel scheidsen en bovendien: je weet wat je aan elkaar hebt, met wie je ook fluit!

Deel 2. Signalen geven

Op de voetbalvelden lopen er een hoop rond: van die parmantige mannetjes die met gelijkhebbende blik de ene na de andere foute beslissing nemen. En dan stelt hij zich ook nog enorm aan met zijn overdreven gebaartjes; vreselijk! Of toch een beetje ook niet?

Signalen zijn een soort taal: ze zijn internationaal en hopelijk ook begrijpelijk. Maar net als met praten geldt ook hier: het moet verstaanbaar zijn! Daarom moeten signalen ook duidelijk zijn, en maar voor één uitleg vatbaar. Daarom moeten alle scheidsrechters altijd de zelfde gebaren gebruiken, en ze duidelijk gebruiken. In Amsterdam, en ook in Peking.

Het gebruiken van de juiste signalen kan de spelers en trainers er van overtuigen dat je weet wat je aan het doen bent! Niks zo erg als een vage scheids die wel voor van alles fluit maar je weet nooit waarvoor. En natuurlijk is het voor je medescheids ook wel handig: die snapt dan waar je op let en dat is prettig.

Op de onvolprezen BVA site staan foto's met alle belangrijke signalen in het basketbal. Natuurlijk staan de signalen ook in het boekje, maar ze op een foto zien is toch wat anders. Ik geef hier vast een paar voorbeelden van signalen die vaak voor misverstanden zorgen.

Time out! In bijna elke sport maak je met je twee handen een T; maar bij basketbal betekent dat signaal 'Technische fout'. Wij maken een veel mooier gebaar: de wijsvinger van je éne hand is het knopje van de stopwatch, en met je andere hand druk je dat 'knopje' in. Leuk hè? Let maar eens op hoe weinig scheidsrechters het goeie gebaar voor Time out maken, zelfs in de Van Hogendorphal!!!!!!

Geslaagde driepuntspoging. Bij BVA (en helaas ook bij hun tegenstanders...) zijn er heel goede schutters die raak schieten van buiten de driepuntlijn. Als de poging ingaat, steek je een arm helemaal op, terwijl je drie vingers omhoog houdt; is de poging geslaagd, steek je ook je tweede arm helemaal op. Bovendien kijk je even naar de tafel of die gezien heeft dat het een driepunter is; een goeie tafel geeft je daar een teken over. Steek je arm helemaal omhoog, want half opgestoken armen betekenen "drie vrije worpen" of een soort van "drie seconden", of zo. Vaag dus, zeg maar.

Tijd stil. Dit signaal wordt gegeven door je arm op te steken en met een hand met gesloten vingers. De meeste scheidsrechters gebruiken dit signaal niet, omdat ze denken dat de tafel het wel zal weten. **Ja hallooooo!** De tafel heeft er niet voor geleerd, jij wel. Bovendien geef je, door de arm snel te laten zakken en nog even een handbeweging te maken aan, dat de klok weer aanmag. Jij bepaalt dat, niet de tafel.

Als je voor een persoonlijke fout fluit, moet je dat op een bepaalde manier heel voorzichtig doen. Wat niet helpt, is een priemend vingertje dat zegt: "Jij hebt een fout gemaakt, mannetje!". Dat maakt sommige spelers razend. Daarom is het signaal voor persoonlijke fout als volgt: een vuist omhoog, en een vlakke hand richting de voeten van de speler die de fout maakt. Dat wordt niet als vijandig gezien.

Over lastige spelers volgende keer meer. Maar het gaat er dit keer dus om: wees duidelijk, denk niet dat je je aanstelt als je grote gebaren maakt maar weet: iedereen snapt nu wat ik doe. Het is nou eenmaal ook een beetje toneelspelen. Best leuk, op zijn tijd.

Deel 3. Moeilijke toestanden

Als scheidsrechter kom je nogal eens voor lastige situaties te staan: je collega komt niet opdagen, of het publiek bemoeit zich ermee, om maar wat te noemen. En het lekkerst: spelers gaan met elkaar op de vuist. Ook bij wedstrijden van BVA kom je deze dingen tegen, dat kan niet anders. Deze drie situaties zal ik kort bespreken met wat tips, over de houding tegenover spelers en coaches hebben we het de volgende keer.

Om te beginnen de makkelijkste: je moet alleen fluiten. Dit is voor iedereen een lastige situatie, want één scheidsrechter ziet geheid minder dan twee. Maar iedereen weet ook dat jij er niks aan kan doen dat je alleen bent want jij bent er wél. Daarom is er maar één manier om hier mee om te gaan: vreselijk je best doen en laten zien dat je dat ook wil. Dat betekent in de praktijk een paar dingen:

- blijf niet in de middencirkel staan, maar zorg dat je ook geregeld onder de basket staat – daar gebeurt immers het meeste. Bovendien merken spelers dan dat je echt overall kan staan en dan gedragen ze zich vaak ook beter. Dus: wissel je positie af en maak je meters.
- Wees – zoals altijd – duidelijk. Wat je ziet, daar fluit je voor en daarover ben je helder. Iedereen in en om het veld zal er dan vrede mee hebben dat je alleen bent.
- Ook als je wel eens twijfelt en je geeft een sprongbal situatie zal men dat accepteren; doe dat echter maar hooguit twee keer in zo'n wedstrijd. Wees verder brutaal en wijs dan maar een keer de verkeerde kant op. Dat middelt wel uit.
- Maak niet de hele tijd excuses voor het feit dat je alleen bent, maar doe er ook niet chagrijnig over. Maak er gewoon een leuke pot van.

Waar je al helemaal niets mee te maken hebt is het publiek. Het is leuk dat ze komen maar voor hen geldt: ze zijn partijdig. Zo werd ik laatst, na een vlekkeloze beslissing, uitgemaakt voor thuisfluiters en ik kreeg de tip om eindelijk eens een cursus te gaan volgen. Tja. Natuurlijk moest ik daar heel erg van huilen. Ik maakte alleen de fout om de papa die me dit toevoegde aan te spreken en ik had het over die SIRE spotjes over het terug geven van het spel aan de kinderen. Maar meneer wist me te vertellen dat dit niet op de scheidsrechter sloeg. Dan weet je meteen waar we het over hebben: mensen met een blinde vlek. Stom dus van mij. Trek je er helemaal niets van aan! Ze weten niet beter en meestal kennen ze de regels niet eens. Dus: gewoon je ding doen en weten dat het wel weer over gaat.

Vechtende spelers: niet mee bemoeien. Je kunt natuurlijk wél twee keer heel hard fluiten - daar schrikken ze meestal van – maar spring er in principe niet tussen tenzij je twee keer zo groot bent. Ze moeten wel allebei gediskwalificeerd worden. Sta niet toe dat mensen van de bank zich ermee bemoeien. Het gaat wel weer over.

En zo komt het elke keer op hetzelfde neer: wees jezelf, sta voor wat je doet, fluit wel voor alles wat je ziet, ga met niemand in discussie en bemoei je verder zo min mogelijk met iedereen.

Deel 4. Zeurende spelers en coaches

Het is niet altijd even gezellig op het veld. Spelers zitten vaak aan elkaar, ook als dat helemaal niet nodig is. Even voelen of er iemand achter je staat is tot daar aan toe, maar steeds met je onderarm geduwd worden is heel irritant. En bovendien niet altijd goed te zien: er gebeurt zoveel onder de ring dat het soms te druk is om wat te zien. En veel spelers

REF's CORNER: de cursus tot nu toe

zijn heel handig en doen het zo dat je het niet ziet. Maar jij geeft toch aan wat je wel en niet goed vindt.

Dan heb je ook spelers die met veel misbaar elk kleine contact aanvechten, liefst onder de uitroep "Scheids, kom op nou es een keer" of woorden van gelijke strekking. En langs de kant staat dan ook nog een trainer (of medespeler) dezelfde gebaren te maken: armen wijd, achterom kijken en heel verongelijkt doen ("Dat zijn toch fouten man!"). En je weet het inmiddels: wat je niet gezien hebt, daar kun je ook niet voor fluiten. Dus is het helaas, zeker vijf seconden nadat het onrecht is gepleegd.

Lastiger is het, als een speler helemaal gek wordt. Dat gebeurt wel eens, als hij/zij vindt dat je volkomen ten onrechte ergens voor fluit (of juist niet). Ongeveer tien seconden razen is nog te doen, maar daarna is het echt klaar en moet je (MOET JE!) een technische fout geven. Genoeg is genoeg. Ik was laatst aan het tafelen bij een wedstrijd (van Heren 1) waar een speler echt niet ophield met foeteren op de (inderdaad slechte) leiding. Terecht kreeg hij een T en de scheids gaf dat keurig aan de tafel door, maar niet aan de betrokken speler. Het gezeur hield dus ook niet op. En daar zijn we weer: STA VOOR JE BESLISSINGEN! Dat voorkomt meestal al dat een speler gek gaat doen en anders corrigeren zijn teamgenoten of de coach hem / haar wel. Trek het je niet persoonlijk aan, ga niet in discussie, fluit, geef fouten en laat het daarbij.

Hetzelfde geldt voor gezeur van een coach. Een coach is per definitie partijdig: die wil dat zijn team wint. En sommigen gaan dan heel ver. Ook bij coaches geldt dat ze even boos mogen zijn, maar na een seconde of tien en één keer een scherpe blik of een kalmerend gebaar naar de bank moet het klaar zijn. Anders geef je gewoon een Technische Fout. Geen discussies! Ik heb wel eens een coach naar de kantine moeten sturen en de meeste coaches weten best dat ze daar niks aan hebben. Bovendien zijn het gratis punten voor de tegenstander.

Hoe het dus niet moet

Toen heren twee laatst uit moest spelen hadden we een scheidsrechter die – je gelooft het niet! – in discussie ging met onze bank, terwijl de wedstrijd aan de gang was; en niet één keer, nee, een halve wedstrijd lang, elke keer als hij langs liep! Geloof mij: dan heb je niet in de gaten wat er nou even het belangrijkste is. Heel jammer was dat hij zelf vond dat hij een hele goede scheidsrechter was. Zelfs als dat zo was geweest, is dat niet waar het om gaat: de wedstrijd moet doorgaan, en liefst een beetje in harmonie, hoe lastig dat ook is als twee teams willen winnen en helemaal niemand tegen zijn verlies kan.

En oh ja: zij gooien echt niet alle ballen erin, niemand is feilloos; een scheids mag dus best wat missen, en als hij een keer een slechte wedstrijd fluit: kan ook gebeuren. Wisselen gaat niet...

Deel 5. Nieuwe Regels (2008)

Gelukkig is basketbal een dynamische sport – niet alleen word je doodmoe van dat heen en weer rennen, ook de regels veranderen nog wel eens – veel vaker dan bij voetballen, bijvoorbeeld. En dat is goed; als je erachter komt dat het spel er beter van wordt als je de regels verandert, moet je dat gewoon doen (voetballen met twee ballen in het veld is veel leuker volgens mij...).

Daarom zijn er wat dingen gewijzigd. De belangrijkste veranderingen zijn bedoeld om de partij in balbezit te bevoordelen. Dat is zo, omdat er bij basketbal gewoon lekker veel

gescoord moet worden. Vandaar dus dat je over de grond mag glijden met de bal (een stukje maar...) en vandaar dat een speler die, springend vanuit zijn aanvalshelft de bal verovert door terug te springen naar zijn verdedigingshelft (en dus in de lucht controle over de bal krijgt!!) niet meer bestraft wordt met terugspelen. Heel terecht! En vandaar dat je geen fout op een speler in balbezit van achteren of opzij mag maken als deze alleen op de basket afgaat; dat wil zeggen, het is nu een onsportieve fout, te vergelijken met het neerhalen van een doorgebroken speler in het voetbal. Straf: twee vrije worpen plus zijkant.

Door de ring heen de bal raken mag nooit; in de verdediging krijg je nu dan meteen een score tegen.

En dan: aanstellerig met de armen zwaaien kan een technische fout opleveren, en een t-shirtje onder je basketbalshirt mag ook niet meer; jammer voor koukleumers.

Deel 6. Positie en Houding

Positie

Om te beginnen, ik kan het niet vaak genoeg zeggen: het is ongelooflijk belangrijk dat je op de goede plek staat en je niet bemoeit met de dingen waar je niet over gaat.

1. Als je "**LEAD**" bent, en dus voor het spel uit loopt en onder het bord moet zijn, zorg dan ook dat je onder het bord staat, ongeveer waar de bal ook is, en als er geschoten is daar waar je het beste zicht hebt op de rebound. In de rebound gebeurt het meeste wat niet mag. Ik zie nog teveel scheidsrechters naast het veld staan, waar in ieder geval niets te zien is.
2. Het is de **TRAIL** die aangeeft dat er gescoord is; de **LEAD** ziet dat als het goed is niet eens, want die let op de spelers recht voor zich, die aan het rebounden waren. Meestal ziet trouwens iedereen wel dat er gescoord is; bij een stevige pot moet je dat dus maar niet doen en letten op wat de spelers allemaal uitvreten.
3. Het is ook de **TRAIL** die bepaalt of iets een driepunter is. De **LEAD** heeft daar niks mee te maken; het enige wat de **LEAD** soms doet, is even aangeven dat iets een driepuntspoging is (als deze vlak voor hem plaatsvindt). Toekennen doet nog steeds de **Trail**.
4. Ook een leuke: fluiten voor iets dat recht voor de neus van je collega gebeurt. Niet doen!! Daarmee ondermijn je diens gezag (overigens bega ik deze fout zelf nogal eens; excuses daarvoor; ik probeer het niet te doen!).
5. Tenslotte: wissel geregeld van positie. Blijf niet de hele wedstrijd onder het zelfde bord staan; daarmee benadeel je gegarandeerd een partij; elke scheidsrechter heeft zijn eigen stokpaardjes en door te wisselen krijgt elk team er even veel mee te maken. Het heeft Heren 3 hun enige nederlaag dit seizoen opgeleverd dat de scheidsrechters NIET wisselden. De ene scheidsrechter floot overal voor (aan de kant waar BVA verdedigde) en de andere helemaal nergens. Dan wordt het wel moeilijk.

Houding (en instelling)

En dan dit: als je gaat fluiten, ben je de baas op het veld. Een paar tips om beter voor de dag te komen en de spelers de indruk te geven dat je alles onder controle hebt.

Denk aan de volgende dingen:

1. Neem een fluitje mee; zorg er ook voor dat het een fluitje is dat de nodige herrie maakt. Er zijn veel fluitjes in omloop die niemand hoort en dat slaat echt nergens op. Ook het een halve minuut voor aanvang wanhopig proberen te lenen van een fluitje komt niet erg lekker over.

2. Houd altijd je fluitje in je mond tijdens de levende spelmomenten; basketbal is een dynamische sport; als je bij een fout of zo eerst je fluitje nog in je mond moet stoppen ben je geheid te laat. Leid tot veel irritatie!
3. Zorg daarom dat er een touwtje (koordje) aan het fluitje zit; je moet de fluit permanent in je mond hebben, maar hem ook snel los kunnen laten en dat gaat niet als hij dan op de grond valt.
4. Draag een grijs, of eventueel zwart shirtje, met mouwtjes. Ik zie nogal wat luchtige en fantasiekostuums en dat kan de bedoeling niet zijn. Omdat je vaak niet weet in welke kleur de spelers op komen dagen is het dragen van rood, oranje, groen, blauw, wit enzovoort niet aan te raden. Dat leidt zeker tot misverstanden. Bovendien ben je geen mannequin, maar SCHEIDSRECHTER!
5. Loop warm voor de wedstrijd; daarmee laat je zien dat je de klus serieus neemt, en bovendien kun je dan vanaf de eerste seconde scherp bij elke situatie zijn. Dit betekent dus ook: wees op tijd, dat wil zeggen minimaal een kwartier voor de wedstrijd, aanwezig.

Deel 7. Vragen, vragen al die vragen

1. Een speler loopt tijdens het spel zomaar van het veld af. Zijn team moet dus met vier man verder. Mag dat? Wat moet ik doen?

Erg sportief is het niet, maar het is niet verboden om van het veld af te lopen als je gefrustreerd bent. Als de speler verder geen misbaar maakt (schelden of zo), moet je gewoon door laten spelen en kan zijn team bij de eerste dode bal situatie een wissel inbrengen.

Overigens: Een speler mag niet even het veld afstappen om de drie seconden regel te omzeilen; dan heeft het een oneerlijk voordeel tot gevolg en moet je gewoon voor drie seconden fluiten.

2. Hoe zit het nou met fouten op een speler in zijn twee-tellen-ritme; is het nou altijd een fout op een doelende speler (en dus altijd twee vrije worpen) of moet daarvoor duidelijk al begonnen zijn met de doelpoging?

Dat is altijd heel moeilijk te beoordelen. Het is aan de scheidsrechter zelf om daar echt iets van te vinden. Als een speler duidelijk pas nadat er op hem een fout gemaakt wordt, schiet, is het zijkant, maar als er al sprake is van een vloeiende beweging naar de basket, vind ik het zelf al gauw tweemaal. Spelers die, vanuit een twee-tellen-ritme, na de fout, alsnog besluiten te passen, lopen wel hun vrije worpen mis. Tja.

3. Mag ik een schijnbeweging maken bij een vrije worp?

Nee! Een schijnbeweging leidt altijd tot inlopende spelers, en als je daarna pas schiet en mist zou je altijd nog een keer mogen schieten. Zo werkt het niet. In zo'n geval is de bal voor de tegenpartij.

Als je bal krijgt, heb je VIJF seconden om in één keer een doelpoging te doen. Let er daarbij op dat je zelf pas over de lijn komt nadat de bal de ring of het bord raakt. Anders telt je eventuele score niet. De spelers aan de bucket mogen hun positie pas verlaten als de bal de hand van de schutter verlaat, de andere spelers pas als de bal de ring of het bord raakt.

En zoals altijd besluit ik met het vriendelijke advies (en verzoek): wees duidelijk, fluit stevig, en maak duidelijk dat jij de baas bent en weet waar je voor fluit!!!!

Deel 8. Vragen, vragen al die vragen deel 2

1. Kun je een charge maken en toch scoren?

De regel is als volgt: als een team in balbezit een fout maakt (dat wordt vaak een aanvallende fout genoemd, maar het is een fout in balbezit) kan dat team niet scoren. Dus een speler die bezig is een doelpoging te ondernemen, maar TERWIJL HIJ DE BAL NOG VAST HEEFT een charge maakt (dus door een tegenstander heen gaat) kan niet scoren. Als de bal al LOS is en de speler gaat daarna pas door de tegenstander heen, is hij niet meer in balbezit dus kan de score tellen. Leuk detail: als zijn team foutenlast heeft (dus vier teamfouten of meer heeft staan), gaat het spel verder met twee maal door de speler die zojuist onder de voet werd gelopen. Leg dat maar eens uit!

2. Hoe zit dat nou met de drie seconden regel?

In de officiële regels staat dit:

"Een speler mag zich niet langer dan drie (3) opeenvolgende seconden in het beperkte gebied van de tegenstander ophouden, zolang zijn ploeg OP DE AANVALSHELFT in het bezit is van een levende bal en de wedstrijdklok loopt."

(Het beperkte gebied, dat is de bucket.)

Dat is een vrij duidelijk verhaal. Maar let nu op: er staat verder in de regels:

"Begrip moet worden opgebracht voor een speler die:

- Een poging doet het beperkte gebied te verlaten
- Zich in het beperkte gebied bevindt, wanneer hij of een ploeggenoot een velddoelpoging onderneemt en de bal net de handen voor een velddoelpunt verlaat of heeft verlaten
- In het beperkte gebied dribbelt om een velddoelpoging te ondernemen en zich daarin minder dan drie seconden heeft opgehouden."

Dat betekent:

- iemand die geparkeerd staat in de bucket moet afgefloten worden, zelfs als hij de bal helemaal niet krijgt
- iemand die laat zien dat hij zich bewust is dat hij al lang in de bucket staat en er uit loopt (zonder stiekem de bal te krijgen en alsnog te scoren!) moet je niet affluiten
- als er net geschoten wordt na drie seconden moet je niet affluiten, het gaat dan meer om de geest van de regel dan om de letter

En tenslotte:

"om een positie buiten het beperkte gebied in te nemen, moet de speler met beide voeten buiten het beperkte gebied op de speelvloer staan."

Dus: alleen je voet optillen die nog in de bucket staat is niet genoeg om aan een nieuwe drie seconden te beginnen.

Tip: drie seconden is best lang; probeer maar eens een paar keer te tellen hoe lang. Dus fluit niet te gauw voor drie seconden (tenzij je Leon heet).

3. Vorige week viel een bal van boven op het bord door de ring. Is dat nou wel of niet een score?

Ik heb het zelf gezien. Knap werk! En het telt ook nog. In de regels staat het weer heel helder:

"De bal is uit, wanneer hij in aanraking komt met de steunen, de achterkant van het bord of enig voorwerp boven het speelveld"

Dus: de bovenkant, de zijkant, de onderkant, allemaal niet uit.

4. Vorige week pakte een speler die deelnam aan de sprongbal de bal vast. Mag dat?

Dat hangt er van af. Als de bal omhoog wordt gegooid, mogen de beide springers de bal maximaal twee maal aantikken; dan moet de bal een andere speler hebben geraakt, of de vloer. De bal mag nadat hij op de grond is geweest, WEL gepakt worden door een van de springers, maar alleen als de bal daarvoor minstens door een van hen al is geraakt.

5. Hoe lang mag een speler de bal eigenlijk vast houden zonder iets te doen?

Deze vraag komt voort uit de zogenoemde vijf seconden regel. Die bestaat trouwens niet. De regel die wel bestaat is deze: "Een zwaar bewaakte speler moet binnen vijf seconden iets met de bal gedaan hebben: schieten, dribbelen, passen." Een NIET zwaar bewaakte speler mag de bal desnoods tien minuten vast houden. Erg spannend is dat niet, maar het mag wel. Dus laat je niks wijs maken.

Deel 9. Technische fout

Sporten is een mooie bezigheid, maar het brengt niet altijd het mooiste in ons boven. Zeker niet als het om een wedstrijdssport gaat. Dat merk je al bij trainingspotjes, dus als het er echt om gaat...

Er zijn diverse redenen om af te fluiten; natuurlijk zijn daar de overtredingen (zoals lopen, second dribble enzovoort), er zijn de persoonlijke fouten (zoals foutief afstoppen, duwen, slaan, doordringen), soms de onsportieve ofwel opzettelijke fout (zoals iemand torpederen zonder de bal te kunnen / willen spelen) en er zijn de andere, onsportieve gedragingen waarbij de bal in principe niet betrokken is.

Over die laatste gaat dit stuk. Er komen wel eens mensen vragen: wanneer moet je nou een technische fout geven? Welnu, hier komt een rijtje:

1. Geluid maken/ in je handen klappen als iemand een doelpoging doet
2. Wapperen met je handjes als iemand een vrije worp aan het nemen is
3. Aanmerkingen op de leiding (voortdurend beslissingen ter discussie stellen bijvoorbeeld)
4. Zeuren (veel praten en mekkeren)
5. Aanstellerig gedrag ('misbaar maken')
6. 'Applaudiseren' voor de scheidsrechter (dus net doen of je klapt, terwijl duidelijk is dat je het helemaal niet eens bent met de beslissing)
7. Onwelgevoeglijk taalgebruik tegen de leiding (schelden, dreigen)
8. Onwelgevoeglijk taalgebruik tegen een tegenstander
9. Onsportief gedrag zoals het weggooien van de bal of het niet afgeven van de bal
10. De bal tegen het plafond trappen
11. In het luchtledige praten, maar wel intimiderende dingen zeggen

Daarbij moet je als scheidsrechter wel de verstandigste zijn: een T-fout kan de gemoederen tot gebaren brengen, het kan ook juist tot meer irritaties leiden.

Bij de eerste vijf voorbeelden, dus gedragingen zoals het maken van geluid, wapperen, telkens vervelende teksten zeggen, mekkeren, kun je best eerst de speler, of de coach als het om het hele team gaat (of om de coach zelf) een keer waarschuwen. Als het dan nog een keer gebeurt, is de T terecht.

REF's CORNER: de cursus tot nu toe

Nummer zes: een speler kan best even boos zijn; als dit betekent dat hij even een wegwerpgebaar maakt als hij een beslissing niet goed vindt, kan dat okeë zijn; na vijf of tien seconden moeten we echter wel weer verder kunnen. Als het dan allemaal doorgaat of opnieuw begint is een T op zijn plaats. Bij het applaudisseren moet je dus even kijken hoe het in de wedstrijd zit: is het in de hitte van de strijd, of is het echt intimideren, en komt de speler er speciaal voor terug. In het laatste geval: een T.

Wat de nummers 7 tot en met 10 betreft: agressieve teksten, het trappen van de bal, of weggooien van de bal dienen direct met een T bestraft te worden; het verdient soms zelfs aanbeveling te waarschuwen dat een tweede overtreding van de regels tot diskwalificatie kan leiden. Je voelt wel aan of een speler echt helemaal over de rooie is (en dus ook beter gewisseld zou kunnen worden; daar ga je alleen niet over, dat moet de coach doen).

De laatste, nummer elf, is best tricky. Het komt wel voor dat spelers gedurende langere tijd zogenaamd tegen de medespelers dingen zegt als 'we pakken ze toch, ze kunnen er niks van, die (dit of dat, vul dat zelf maar in) hebben geen schijn van kans' terwijl duidelijk is dat deze boodschap voor de tegenstander is. Dit is onsportief gedrag. Eén keer waarschuwen, daarna is het een T.

Over het algemeen moet je zeggen: het hangt dus van de wedstrijd, en van de situatie af. Sommige dingen kunnen echt niet, en moeten meteen bestraft worden, andere dingen mogen niet maar kun je bij eerste constatering af doen met een waarschuwing. Let wel op: wees consequent, dus als het dan nog eens gebeurt, MOET je een T-fout geven!

Deel 10. Handjes!

Je zal het misschien niet geloven, maar basketball is ooit bedacht als no-contact-sport. Dat wil zeggen: je mag niet aan elkaar zitten, en als er wel contact is, is dat de schuld van één van de spelers. Nou is dat, door de snelheid van de sport, door het feit dat er veel boven het hoofd gebeurt – en er dus gesprongen wordt – niet erg houdbaar. Wat blijft is dat er sportief gespeeld moet worden, en onnodig contact toch echt vermeden moet worden.

Een grote ergernis bij velen is het geplak en getrek dat veel verdedigers doen: ze pakken de tegenstander ergens vast, leunen onnodig op een speler, duwen voortdurend of andere irritante gedragingen met de handen. Hieruit komen veel kleine gevechtjes voort, die je als scheidsrechter eigenlijk moet voorkomen.

De regel is simpel: je blijft van je tegenstander af. Als iemand achter je staat mag je je handen gebruiken om te zoeken waar hij staat. Dat moet dan wel zo gebeuren dat deze tegenstander niet uit balans raakt.

Goed; de praktijk is anders; spelverdelers hebben vaak over het halve veld een verdediger mee die een hand op zijn billen of schouder heeft; centers hebben voortdurend een paar handen in hun rug, vlak onder de ribbenkast; insnijdende spelers worden vaak even vastgepakt; bij reboundsituaties vliegen soms spelers ineens door de lucht omdat ze een enorme zet krijgen. Dit allemaal mag absoluut niet. Je moet er ook gewoon voor fluiten. Je kunt eventueel één keer 'handjes!!' roepen, maar daarna is het echt afgelopen.

We kennen allemaal de spelverdelers van heren 2, die de op zijn rug geparkeerde hand van de verdediger weg slaat. Mag ook niet, maar is wel begrijpelijk. Feitelijk is het een reactie op een persoonlijke fout die de scheidsrechter had moeten bestraffen. Helaas werkt het vaak

REF's CORNER: de cursus tot nu toe

niet zo en is deze guard de klos. Het is niet goed voor de sfeer op het veld en het kan tot oplopende provocaties leiden.

Misschien zijn we te braaf; het lijkt mij wel een goed idee als we er allemaal voor kiezen om te fluiten onder het motto: handen thuis! Dat scheelt vast een hoop ritjes naar de eerste hulp.

De Tafel

Achter de tafel vind je een paar 'soorten' mensen: om te beginnen ouders van spelers; deze zijn onder te verdelen in de ervaren, de niet-zo-ervaren en de compleet onervaren ouders.

De tweedegroep mensen bestaat uit de spelers van het thuisteam (of soms een vriend of vriendin). Die denken altijd dat ze het allemaal weten. Dat valt soms een beetje tegen.

In alle gevallen moet je hetzelfde doen: duidelijk zijn, checken of alles wat je doet begrepen wordt en tijdens de pauzetjes de puntentelling en het aantal persoonlijke fouten nalopen. Een foutje is namelijk zo gemaakt, en dat kan soms vervelende gevolgen hebben.

Voraf even kennismaken kan geen kwaad. Bovendien moet je goed kijken of het sheet goed is ingevuld: spelers-lidnummers, spelersnamen, rugnummers; staat er een coach ingevuld; staan de juiste teams op het sheet; zet je zelf er ook even op.

Na afloop: vergeet niet je handtekening te zetten!